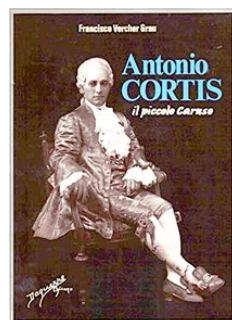

Associacions col·laboradores

Antonio Cortis en dos de les seues caracterisacions

Antonio Cortis il piccolo Caruso, de Francisco Vercher

Antoni Montón Corts (Antonio Cortis)

(Dénia, 1891 - València ciutat, 1952)

Disc d'una gravació d'Antonio Cortis

Plaça Redona (hui del Tenor Cortis). Dénia.
A principis del segle XX

Tots els fulls de l'activitat *Tots els dies 9* realitzades fins ara se poden trobar en pdf en:
www.convenciovalencianista.org i www.rogleconstantillombart.com

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

ANTONI MONTÓN CORTS (ANTONIO CORTIS)

(Dénia, 1891 - València ciutat, 1952)

Antonio Cortis, nom artístic d'Antoni Montón Corts, tingué un naixement singular. Segons conta el seu biògraf, Francisco Vercher Grau, son pare, Antoni Montón, sabater en Dénia, volia buscar millor fortuna i s'embarcà cap a Argèlia. La seua dona, Vicenta Corts, i el fill, Joan Batiste, d'onze anys, l'acompanyaven. Als pocs dies d'arribar, el 4 d'agost de 1891, Antoni morí, decidint Vicenta, que se trobava en avançat estat de gestació, tornar a casa. En l'ajuda econòmica d'uns veïns d'Altea, que li pagaren el passage, embarcà en el port d'Orà. Aquell mateix dia, 12 d'agost de 1891, en mig d'una tempestat en la mar, va nàixer Cortis, sent batejat en Altea i empadronat en Dénia.

La mare hagué de posar-se a treballar d'aiguadera i netejant cases. Veent l'afició i el talent que Batiste i Tonet -com els coneixien en casa- tenien per a la música, procurà per la seua millor formació. Se traslladaren a València ciutat quan Cortis tenia cinc anys. Tres anys més tart anaren a Madrid, a on acodiria a l'escola i al conservatori a dependre solfeig; era un excelent alumne, destacant en el violí. Provablement fon ací, cantant en el cor de chiquets del Teatre Real, a on sorgiria en ell el desig de ser tenor. En 1909 van a Barcelona, a on el seu germà, gran músic també, és baríton. Allí Cortis completa els estudis de violí i inicia els d'Harmonia i de Composició. La seua magnífica formació fon un valor que li permeté alcançar la gran perfecció formal del seu cant.

Comença la seua carrera cantant papers de comprimari en el Liceu de Barcelona i en el Teatre Real de Madrid, pero és en 1916 quan debuta com a tenor primer en el Teatre Espanyol de Barcelona, en el paper de Cavaradossi de *Tosca* de Puccini. Poc despuix cantarà en *Carmen* i *Cavalleria Rusticana* en el Teatre Principal de València. Eix any se casa, en la basílica de Santa Maria del Pi de Barcelona, en Carmen Arnau.

L'any 1917 firma en el Teatre Real de Madrid i el mateix any Enrico Caruso el contracta per a la seua companyia, visitant Buenos Aires, Montevideo, Sao Paulo... Durant este viatge naix en Barcelona la seua primera filla, Carmen.

En 1919 se trasllada a Itàlia. Aplega a Milà i s'instala en la Pensió de Gina Bonini, al costat del teatre de la Scala, a on acodien els nous cantants degut als contactes que tenia l'ama. Cortis cantarà en Nàpols, Salerno, Bari i, finalment, en el Costanzi de Roma, a on firmà un contracte de tres anys. La gerent, la ex soprano Emma Carelli, li prendrà afecte i l'ajudarà en la seua estada en Itàlia.

En 1921 cantà en el Teatre Real d'Estocolm; prop, en el Grand Hotel a on s'hostajava, en el seu honor onejà la bandera d'Espanya.

Cortis es l'únic tenor que ha eixit a muscles de l'òpera; fon en 1924, en el Teatre Nacional de La Havana, pel seu paper de Cavaradossi. Se trobava entre el públic el director d'orquestra del Civic Opera House de Chicago, Giorgio

Polacco, que oferí al valencià un contracte per a la temporada 1924-25. Fins a huit temporades consecutives se mantingué el vincle. A l'estrena de les òperes en Chicago seguia una gira pel país. Boston, Filadelfia, Baltimore, Washington, Pittsburgh, Cincinnati, San Francisco, Los Angeles o Dallas admiraren el talent de Cortis. Ha alcançat el cim del seu èxit. El Chicago Daily News el presenta com el "tenor espanyol reconegut com a rival de la veu de Caruso".

El contracte en Chicago l'ocupava onze setmanes i mija a l'any, per lo que continuà cantant i incrementant el seu renom en Suramèrica i Europa. També és l'època en la que deixa registrada la seua magnífica veu: més de xixanta gravacions d'òpera en companyies discogràfiques com ParloPhone de Berlín o La Voce del Padrone de Milà. A destacar les 19 cares discogràfiques d'esta última (editades hui en CD pel sagell Lebendige Vergangenheit).

És en esta època, 1928, quan naix Dolores (Lolita), la segona filla.

A pesar de tanta activitat, passava en algunes ocasions per Alger per a visitar la tomba de son pare, i reservava el més de juliol per a tornar a Dénia a visitar a sa mare en *Villa Carmen* -també coneguda com la *Campanera*-, la vivenda que li havia construït en Campús, en les faldes del Mongó. Ell i el germà cantaven en les festes de la Santíssima Sanc i alguns anys participaren en recitals benèfics per a l'hospital de Dénia. També era assidu dels programes musicals de la Fira de Juliol de València.

Dénia, orgullosa i agraïda, en 1922 nomenà a Antoni i Batiste fills predilectes de la localitat, i en agost de 1926 la plaça Redona, a on la seua mare havia treballat d'aiguadera, fon rebatejada com a plaça del Tenor Cortis.

El "crack" del 29 i la conseqüent Gran Depressió no afectà al principi massa a la seua carrera, continuant les actuacions en els millors escenaris; ademés dels ya nomenats, cap mencionar Santiago de Chile, Verona, Turín, Montecarlo o el Covent Garden de Londres.

Estava domiciliat en Milà pero, per precaució davant dels rumors de guerra entre Itàlia i Etiopia, decidix tornar a Espanya. Fon fugir del foc i caure en les brases. En principi pensava instalar-se en València ciutat, pero la tensa situació política del moment li aconsellà retirar-se a Dénia. Durant la Guerra Civil cantarà en el Liceu de Barcelona, en el Principal de València o en el Calderón de Madrid, entre uns atres llocs. A l'acabar la guerra hagué d'obrir una escola de cant en el Cap i Casal ya que li havien requisat la seua fortuna. Marginat per la Dictadura degut a la seua llealtat republicana, la beguda fon el refugi que trobà per soportar este trist panorama.

En 1950, en un concert benèfic en Saragossa, feu la seua última actuació, i, com la primera, representant en la seua prodigiosa veu l'òpera *Tosca*, de Puccini.

Morí en València el dos d'abril de 1952.

P. F. C. i J. P. B.